

"טוב עין הוא יבורך"

על עין טובה, והרב מאיר יהודה גץ

בחודש כסלו נעסוק בבית הספר בנושא 'עין טובה'. תכונה חשובה שמספיעה מאוד על החיים שלנו ועל המפגש שלנו עם אנשים אחרים - בבית, בכיתה, בבית הכנסת, בסניף ועוד ועוד.

בפרק במסכת אבות מסופר על משימה שנתן רבן יוחנן בן זכאי לתלמידים שלו:

אמר להם, צאו וראו איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם?
 רבי אליעזר אומר, עין טובה.
 רבי יהושע אומר, חבר טוב.
 רבי יוסי אומר, שכן טוב.
 רבי שמעון אומר, הרואה את הנולד.
 רבי אלעזר אומר, לב טוב.

היום נתמקד בלימוד בתשובתו של רבי אליעזר - עין טובה.

במסכת אבות בפרק ה משנה יט, מלמדים אותנו חז"ל שאנחנו יכולים לבחור להיות דומים לאברהם אבינו או חלילה לבלעם הרשע:

כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו, מתלמידיו של אברהם אבינו. ושלשה דברים אחרים, מתלמידיו של בלעם הרשע.
 עין טובה, ורוח נמוכה, ונפש שפלה, מתלמידיו של אברהם אבינו.
 עין רעה, ורוח גבוהה, ונפש רחבה, מתלמידיו של בלעם הרשע.

השלימו את הטבלה על פי המשנה האחרונה שלמדנו:

התכונות של אברהם אבינו	התכונות של בלעם

מה פירוש המושג עין טובה?

אנחנו יכולים למצוא מספר הסברים שונים לעין טובה:
1. המאירי¹ מסביר: שיסתפק האדם במה שיש לו.

2. דרך טובה להבין מושג היא למצוא את המושג ההפוך. כך לדוגמא במשנה שלמדנו מספרים לנו חכמים שההפך של 'עין טובה' זה 'עין _____'.

על העין הרע אמר רבי יהושע (בפרקי אבות פרק ב משנה יא)

עין הרע, ויצר הרע, ושנאת הבריות, מוציאים את האדם מן העולם:

מסביר קהתי²:

עין הרע – מי שאוהב בצע, ומתוך כך מלא קנאה ועינו רעה בשל אחרים. מוציאים את האדם מן העולם – גורמים רעה רבה לאדם ומכלים את גופו ונפשו

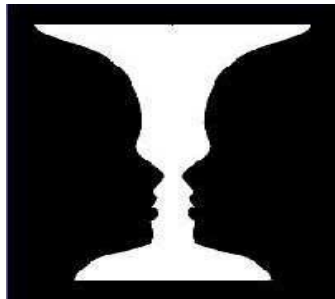
3. הסבר נוסף אנחנו יכולים למצוא בספר משלי (כב, ט):

טוב עין – הוא יברך, פי נתן מלחמו לידל

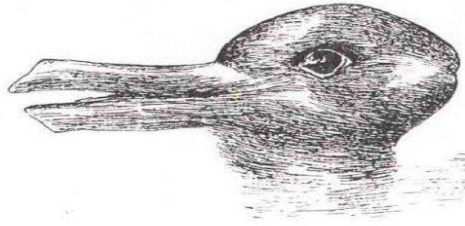
כלומר מי שטוב עין ושמת בחלקו, הוא גם שמת בהצלחת אחרים, ולכן יש לו את היכולת להעניק משלו לעני ודל. הפסוק מביח שאדם כזה יזכה לברכה ה', ואנשים יעריכו אותו.

4. את המושג 'עין טובה' ניתן גם להבין כיכולת לראות את הטוב שבאנשים. אלף אחד מאיתנו לא מושלם, ולכן כולנו עושים גם דברים טובים וגם דברים פחות טובים. השאלה היא כמה אנחנו מתרכזים

התבוננו בתמונות הבאות וכתבו מה אתם רואים:

¹ רבי מנחם בן שלמה למשפחת המאירי מוכר בעיקר כ'המאירי' (1315–1249) מגדולי מפרשי התלמוד וחכמי פרובנס
² הרב פינחס קהתי (1910 – 1976) היה מחבר הביאור "משניות מבוארות" לששת סדרי המשנה, המכונה בפי הלומדים "משניות קהתי".

שמתם לב שכל תמונה ניתן לראות שני דברים שונים?

כך גם בחיים שלנו, יש דברים טובים ויש דברים רעים – המציאות מורכבת – ואנחנו יכולים לבחור את מה לראות – האם נתמקד בדברים השליליים או בדברים החיוביים.

אם נפתח את שרירי העין הטובה שלנו – וזכה לראות בעיקר את הטוב בכל אדם ואת החיובי בכל דבר.

רבי אלימלך מליז'נסק³ כתב תפילה נפלאה בה הוא מבקש לראות את הצדדים הטובים של חבריו:

אדרבה,
תן בלבנו שנראה כל אחד מעלות חברינו ולא חסרונם

כדאי לשים לב שרבי אלימלך לא מבקש שלא יהיו לחבריו חסרונות, אלא הוא מבקש שלא נראה את החסרונות אלא רק את המעלות של חברינו.

איך נזכה לעין טובה? כנראה שנצטרך להתאמן על זה... בזמן נוסה את התרגיל הבא:

1. שלב א – קחו שתיים שלוש דקות ותכתבו רשימה של דברים טובים שעשיתם השבוע.
 2. שלב ב – עכשיו כתבו רשימה של דברים טובים שאבא ואמא/האחים עשו עבורכם השבוע.
 3. שלב ג – תחשבו על דברים טובים שאתם יכולים לעשות היום בכיתה שלכם או בבית, למען אחרים.
- אם נחזור על התרגיל הזה בכל שבוע, נפתח בעצ"ה את שרירי העין הטובה שלנו – ונצליח לראות את כל הטוב שבחיינו ושבאנשים סביבנו.

מומלץ לאמן את העין הטובה שלנו בכל ערב שבוע. לאחר שירת 'אשת חיל' – אפשר לעשות סביב תורה משפחתי – כל אחד מבני המשפחה יאמר תורה למהווי על משהו שעשה השבוע. (עדיף לחפש משהו מסויים "תורה שעזרת לי בשיעורי בית ביום שלישי", ולנסות להימנע מתורה כללית "תורה שאנה אוהב אותי")

³ רבי אלימלך וייסבלום מליז'נסק (1787 – 1717) היה אדמו"ר בדור השלישי לחסידות. מתלמידיו הבולטים של המגיד ממעזריטש, הראשון בין מבססי התנועה בפולין.

בוקר לימוד משפחתי טוב עין הוא יבורך תשע"ח

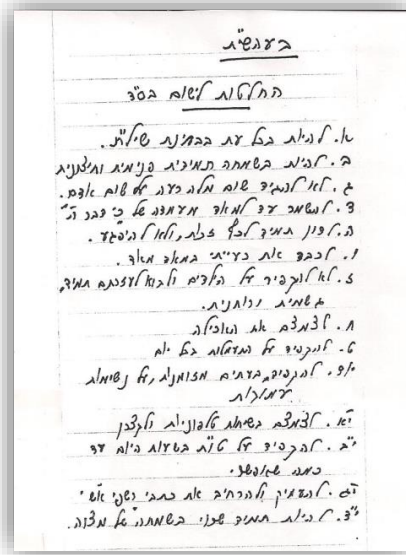
הרב מאיר יהודה גיץ

הרב מאיר יהודה גיץ נולד וגדל בתוניס. בגיל 18 הוסמך לרבנות ובהמשך גם הוסמך כעורך דין. היה פעיל בתנועה הציונית ועלה לארץ בשנת 1949. בשנות החמישים הגיע למושב כרם בן זמרה ושם ייסד בית ספר, שימש כרב המושב וכמפקד הצבאי של האזור. לאחר שבנו אבנר, נהרג במלחמת ששת הימים בקרבית על שחרור ירושלים, עברה המשפחה לגור בירושלים -

והייתה למשפחה הראשונה שעברה לגור ברובע היהודי. הוא מונה לתפקיד 'רב הכותל והמקומות הקדושים'. הרב גיץ הקים מחדש את ישיבת המקובלים 'בית אלו' ועמד בראשה. הרב התעקש לקבל לישיבה שלו רק תלמידים ששירתו בצה"ל.

הרב גיץ נפטר בכ"ג באולו ה'תשנ"ה ונקבר בבית הקברות בהר הזיתים.

כשנפטר הרב, נמצא בכיס חליפתו פנקס ובו כתובות החלטות שקיבל על עצמו ליישם בחייו:

חברו בקו בין כל החלטה של הרב גיץ לבין הפירושים השונים שראינו היום למושג 'עין טובה'

שימו לב לסעיפים הבאים:

1. שיתפק האדם במה שיש לו, וישמח בחלקו.
2. לראות את הטוב שבאנשים - שנראה כל אחד מעלות חברינו ולא חסרונם.

- ב. להיות בשמחה תמידית פנימית וחיצונית.
- ג. לא להגיד שום מילה רעה על שום אדם.
- ה. לדון תמיד לבף זכות ולא להפגע.